

NARAVNE IN DRUGE NESREČE V SLOVENIJI LETA 1999

Natural and Other Disasters and Incidences in Slovenia in 1999

Slavko Šipec* UDK 502.58+614.8(497.4)»1999«

Povzetek

Članek vsebuje pregled naravnih in drugih nesreč leta 1999 v Sloveniji. Po zelo burnem letu 1998 je 1999. leto minilo bolj mirno.

Abstract

The article presents an annual review of the most important natural and other disasters which occurred in Slovenia in 1999.

There were some severe disasters in Slovenia in 1999. The event that caused the most significant damage was the high snow cover between 7th and 13th February, which exceeded one meter even in some lowland areas. Traffic, electricity supply and telephone connections failed and considerable damage was reported in forests. Snow cover also caused some problems in November.

Heavy rainfall with floods and landslides were registered in May and June, but not in the period from September to October, which is quite an exceptional occurrence. Thunderstorms with heavy local precipitation, hail and strong winds were frequent in June and July, causing extensive damage mostly in eastern parts of the state. One of the most devastating thunderstorms with heavy hail hit the Dolenjska and Bela krajina regions in the beginning of September.

The number of wildfires reached a total of 990, which is much less than in 1998 (2466). Wildfires destroyed a total of 988 hectares. There were also 1497 structural or building-related fires, 471 vehicle fires (the highest number ever recorded) and 624 other fires. The total number of fires in Slovenia in 1999 reached 3582, which is again much less than the highest number of fires ever recorded (5192).

The number of pollution incidents is increasing. Although almost 500 occurrences were registered by firemen alone, only 169 pollution incidences are mentioned in this article.

There were also 197 mountain accidents, 11 explosions, 7 river incidents, 2 aircraft accidents and 2 cave incidents in 1999.

The number of persons who lost their lives in disasters in 1999 reached a total of 57. Thirty (30) persons died in mountain accidents, 10 in structural or building-related fires, 6 in vehicle fires and river incidents, 3 in explosions, and one in an aircraft accident and one in a cave incident. These figures are of course unofficial due to the inavailability of complete data.

V letu 1999 je največ težav povzročil visok sneg, ki je zapadel februarja. Snežna odeja je bila marsikje debelejša od enega metra, sneg pa je bil moker, težak. Slovenija je doživela prometni mrk, marsikje pa tudi električnega in komunikacijskega. Škoda je bila velika v gozdovih. Sneženje, ki se mu je na Primorskem in Noranjskem pridružila še burja, je povzročila precej težav tudi novembra.

Nadaljevali so se popotresi v Zgornjem Posočju, pa tudi potresi na širšem litijemskem območju, ki je bilo potresno razmeroma aktivno od konca avgusta 1998. Kljub temu je šlo za potresno običajno leto, prebivalci so čutili najmanj 61 potresov.

Večje poplave in zemeljski plazovi so bili maja in junija, predvsem 20. in 21. maja ter 10. in 11. julija. Julijska ujma je povzročila kar nekaj težav predvsem v vzhodni polovici države. V zanje tipičnem obdobju od septembra do decembra je bilo na srečo le nekaj manjših poplav in zemeljskih plazov.

Poletna neurja nas seveda niso zaobšla, bilo pa jih je manj kot v preteklih letih in bila so manj uničujoča. Kljub temu naj omenimo neurja 14. in 16. julija v Pomurju, Posotelju in v dolini Radomlje in hudo neurje s točo 1. septembra na Dolenjskem in v Beli krajini.

Požarov, predvsem v naravi, ni bilo bistveno več od števila požarov v padavinsko običajnih letih. Pogostejši so bili v spomladanskih mesecih in v tretji četrtini leta, kar se ujema z daljšimi obdobji brez večjih padavin. Zabeležili smo 3582 požarov: 990 v naravi, 1497 v objektih, 471 na prometnih sredstvih in še 624 drugih požarov. Največ požarov je bilo marca (441), aprila (347), avgusta (325), januarja (311) in julija (299 požarov), in to predvsem zaradi nekoliko večjega števila požarov v naravi. Požari v naravi so leta 1999 uničili 988 hektarov površin, kar ni veliko.

Največ požarov je bilo v občinah Ljubljana (535), Koper (240), Maribor (218), Celje (111) in Nova Gorica (110). V občinah submediteranskega dela Slovenije (Koper, Izola, Piran, Sežana, Komen, Divača, Hrpelje-Kozina, Ilirska Bistrica, Nova Gorica, Šempeter-Vrtojba, Brda, Kanal, Miren-Kostanjevica, Postojna, Pivka, Ajdovščina, Vipava) je bilo 904 požarov ali 25,2 % vseh požarov v Sloveniji v letu 1999 (7). Velika požarna ogroženost naravnega okolja je bila razglašena med 19. in 30. avgustom ter 13. in 28. septembrom v občini Vipava, med 8. in 20. septembrom v občini Piran, med 8. in 21. septembrom v občini Izola. Občina Koper je povečano požarno ogroženost naravnega okolja na svojem območju razglasila med 26. in 30. avgustom, srednjo stopnjo požarne ogroženosti naravnega okolja pa med 9. in 20. septembrom.

Večina po površini največjih požarov v naravi v letu 1999 je bila v submediteranskem delu države, nastali pa so od konca januarja do začetka aprila. Največji požar, ki je zajel 150 hektarov površin, je nastal 14. aprila v bližini kraja Markovščina v občini Hrpelje-Kozina. Leta 1999 so štiri požare v naravi gasili helikopterji Slovenske vojske in opravili 28 ur letenja.

Leta 1999 smo prejeli podatke o 11 eksplozijah, od tega 8 v stanovanjskih objektih. 6 naj bi jih nastalo zaradi malomarnosti, 2 pa sta bili povzročeni namerno.

Leta 1999 ni bilo hujših in daljših sušnih obdobj, zato je bila tudi oskrba s pitno vodo razmeroma normalna. Le marca ter med julijem in oktobrom je bila oskrba s pitno vodo ponekod nekoliko slabša. Gasilci, komunalne organizacije in drugi so pripeljali s cisternami 57.952 kubičnih metrov vode, kar je manj kot leta 1998 (86.245 kubičnih metrov).

* Ministrstvo za obrambo, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Kardeljeva ploščad 21, Ljubljana, slavko.sipec@pub.mo-rs.si

Preglednica 1. Časovna razporeditev posameznih naravnih in drugih nesreč leta 1999
Table 1. Distribution of natural and other disasters and incidents in 1999

dan Day	mesec Month	januar January	februar February	marec March	april April	maj May	junij June	julij July	avgust August	september September	oktober October	november November	december December
1		o	o			nt	o		o	nt, zp, z			g
2					o				o, +	o, or			
3		o	z	o	o		or	o			o		
4				+, zp	+		n, nt				p, zp		o
5		z	pt, o			v, o, r			o				
6		z	g		r			r, g, n	n, o	o		o	o
7		zp	s			o	or		or		o	v, o	
8			s, r	o	v		n, nt					o	o
9		os	s, p, o		o							o	
10		s	s, v, p				or	l, n, zp, p					o
11		s, o	s, v	o			n, o	n, zp, p	n, v	g	or	o	o, r, pr
12			s, v		or	o	o	v	o				p
13			s			o, pt, n	j, n, p		#	z			p, zp
14					zp, r	g, o, n		n, nt				o	p, zp, b
15		o			o, m	n	g, zp	n	g	or		v	p, b, zp
16		o			m		n, or	g, o, n, zp	n, v				p, b
17				o			or, n		o, or			s, o	
18				o, v	o		n, nt			o	o		
19		o	g	+	zp	zp, v						s, v, o	v
20		z	sp			o, n, p, zp	g		n			m	o, s, v
21		z			o	n, p, zp	n		r, #		o	s, v, m	o
22		z	sp, o		p	o		n, nt, p, v, zp		or		o	
23		z	zp					p, #, o			m	o	
24		o			o, sp			p, r	o		m		o
25						on	zp, g	o	z		m	o	
26		o			n	o		o	g, z		p, zp, m		
27		o, ž	zp	o	nt						z, o, m		zp
28					o	n						g	o, m, zp
29				o	zp		or	o					
30		v					n		o				
31		v					#						

Legenda/Legend:

- ž – žled/sleet
o – onesnaženje vode, tal, nesreče z nevarnimi snovmi, najdbe sodov z neznanimi oziroma nevarnimi snovmi/pollution of water and soil, accidents with hazardous substances, discoveries of containers with unknown or hazardous substances etc.
or – onesnaženje vode, pogin vodnega življa/water pollution, ruin in rivers and tributaries
r – pogin vodnega življa/ruin in rivers and tributaries
z – močno onesnaženje zraka z žveplovim dioksidom/strong air pollution with sulphur dioxide
* – pozeba/frost
+ – večji požar v naravi/big wildfires
m – visoko plimovanje morja/high sea level
n – neurje, nalive/thunderstorms
nt – neurje s točo/hailstorms
v – močan veter/strong winds
pt – potres z magnitudo nad 3,0 R/earthquake with magnitude above 3.0 R
p – poplave/floods
zp – zemeljski plazovi/landslides
sp – snežni plazovi/avalanches
s – visok sneg/high snow cover
g – nesreče v gorah s smrtnim izidom/fatal mountain accidents
– nesreče v vodi in na vodi s smrtnim izidom/fatal river and water accidents
j – nesreče v jamah s smrtnim izidom/fatal caves incidents
l – nesreče v letalskem prometu s smrtnim izidom/fatal aircraft accidents

Pitno vodo so dovažali predvsem na območja, kjer še nimajo urejene oskrbe iz javnih vodovodnih sistemov, zato jo morajo občasno dovažati prek celega leta, in tistim ljudem, ki se oskrbujejo iz manjših, lokalnih ali celo individualnih vodnih zajetij, v katerih občasno primanjkuje vode.

Gasilci so posredovali v 786 nesrečah v cestnem prometu, zgodilo pa se je še 7 nesreč v vodi in na vodi, 2 nesreči v jami ter 2 letalski nesreči.

Gasilci so leta 1999 napisali 486 poročil o intervencijah ob nesreči z nevarnimi snovmi, kar je za skoraj sto več kot v predhodnem letu (393). Največ, 141 takšnih nesreč, je nastalo v cestnem prometu. Seveda je bilo tudi precej onesnaženj, pri katerih gasilci niso posredovali, nekatere nesreče, kjer so intervenirali, pa niso vplivale na okolje.

Spet moramo opozoriti na veliko nesreč v gorah in veliko smrtnih žrtev v teh nesrečah. Tako je leta 1999 Gorska reševalna služba pri Planinski zvezi Slovenije reševala 197-krat, kar je ravno tolikokrat kot leta 1998. Pri reševalnih intervencijah Gorske reševalne službe je 67-krat sodeloval helikopter, kar je manj kot leta 1998 (75). 44-krat je poletel helikopter policije, 23-krat pa helikopter Slovenske vojske. Prvi so opravili 75,5 reševalne ure letenja, drugi pa 37,5 ure (7).

V nesrečah je umrlo 57 ljudi, in sicer v nesrečah v gorah 30, 6 v klasičnih nesrečah na vodi in v vodi (od tega 5 v zgornjem toku Soče), 16 v požarih (skoraj polovico manj kot običajno), 3 v eksplozijah ter po 1 v nesreči v jami in v letalski nesreči.

Število poškodovanih pa je bilo naslednje: v požarih se je poškodovalo 133 ljudi (kar je manj kot v zadnjih letih), 123 v nesrečah v gorah (gre za poškodovane in obolele), 9 ob eksplozijah, 5 v nesrečah z nevarnimi snovmi, prav tako 5 v nesrečah v cestnem prometu (gre le za udeležence intervencij zaščite, reševanja in pomoči ob tovrstnih nesrečah), 2 v nesrečah v zračnem prometu, po 1 pa ob visokem

snegu, nesreči v jami in v nesreči na vodi. En poklicni gasilec se je poškodoval pri reševanju iz vode. Skupno število poškodovanih je 281.

V seštevku poškodovanih in mrtvih nismo upoštevali poškodovanih in mrtvih neposrednih udeležencev v nesrečah v cestnem prometu, saj to statistiko vodi Ministrstvo za notranje zadeve. Prav tako nismo upoštevali poškodovanih in mrtvih v nesrečah z nevarnimi snovmi v cestnem prometu (za prometne nesreče, kjer je obenem prišlo še do sproščanja nevarnih snovi), utopljenecv in nesreč padalcev in zmajarjev.

Podrobnejše informacije o naravnih in drugih nesrečah v Sloveniji v letu 1999 so v publikaciji Naravne in druge nesreče v Republiki Sloveniji v letu 1999, ki jo je izdala Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, pa tudi na njenih spletnih straneh (www.mo-rs.si/urszr/) ter v posameznih člankih, objavljenih v tej številki revije.

V preglednici 1 so prikazane naravne in druge nesreče v letu 1999 po posameznih mesecih.

Literatura:

1. Cecić, I., Živčić M., Deterding M., Deterding M., Torkar M., 2001. Potresi v Sloveniji leta 1999. Ujma 14, Ljubljana, 2001
2. Dnevni informativni bilteni o dogodkih s področja zaščite in reševanja Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje.
3. Podobnik, P., Analiza nesreč in reševalnega dela GRS v letu 1999. Planinska zveza Slovenije. Ljubljana, 2000.
4. Poročila uprav in izpostav za obrambo, občin ter regijskih centrov za obveščanje o posledicah, ki so jih povzročili naravni pojavi oziroma naravne nesreče.
5. Poročila gasilskih organizacij o intervencijah ob nesrečah.
6. Naravne in druge nesreče v Republiki Sloveniji v letu 1999. Republika Slovenija, Ministrstvo za obrambo, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Ljubljana, 2000.